

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 187

Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2025

TRE:2328/00.01.03/2025

Valmistelija / lisätiedot:

Linnamaa Reija

Valmistelijan yhteystiedot

Hyvinvointijohtaja Tarja Puskala, puh. 050 595 1079 ja
hyvinvointikoordinaattori Jaana Ylänen, puh. 040 800 7874, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2025 hyväksytään.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden hyvinvointijohtaja Tarja Puskalalle ja hyvinvointikoordinaattori Jaana Yläselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Asian esittelijä konsernijohtaja Juha Yli-Rajala muutti esityslistalla olleita liitteitä. Sekä hyvinvointikertomukseen (s. 37) että hyvinvointisuunnitelman toteumaan (s. 12) täydennettiin hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisen tarkasteluun tavoite: "Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen ja muun asunnottomuuden vähentäminen." Tavoite ei toteutunut. Päivitetyt asiakirjat liitetään pöytäkirjaan.

Puheenjohtaja totesi näin päivitettyjen liitteiden olevan päätöksenteon pohjana.

Perustelut

Kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka on toimitettava hyvinvointialueelle ja julkaistava julkisessa tietoverkossa (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan hyvinvointikertomus voi sisältää hyvinvointisuunnitelman tai se voi olla erillinen asiakirja. Tampere on päättänyt uudistaa hyvinvointijohtamisen asiakirjojen rakennetta ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sisältöä ja eriyttää asiakirjat toisistaan. Asiaa käsiteltiin kaupunginhallituksessa 26.8.2024 § 313. Tampereen hyvinvointikäsitys pohjautuu Stiglitzin hyvinvointimalliin, jossa hyvinvointia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti huomioiden erilaisia hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.

Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2025 kuvaa tamperelaisten hyvinvoinnin tilaa ja sen muutosta kuluneella valtuustokaudella. Ikäryhmittäisten tarkastelujen lisäksi hyvinvointikertomus sisältää tiivistetysti tietoa terveyden, toimeentulon, ympäristön ja luonnon hyvinvointivaikutuksista sekä väestöstä, asuinalueiden hyvinvoinnista ja ihmisten tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Hyvinvointikertomuksen 2021–2025 liitteenä raportoidaan myös kuluneen valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta. Hyvinvointikertomusta on valmisteltu ja käsitelty useiden eri tahojen ja toimijoiden kanssa. Hyvinvointikertomus on pyritty laatimaan mahdollisimman ihmislähtöisesti sen sijaan, että kuvattaisiin tehtyjä toimenpiteitä.

Hyvinvointikertomus toimii tietopohjana hyvinvointisuunnitelmalle, jossa tullaan asettamaan tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi valtuustokaudelle 2026–2029. Hyvinvointisuunnitelma tuodaan kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn joulukuussa 2025. Hyvinvointisuunnitelmaan tullaan sisällyttämään erillissuunnitelmia, kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, kotoutumisohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma ja ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma. Nämä teemat on jo tässä kohdin otettu mukaan myös hyvinvointikertomukseen.

Osana hyvinvointikertomuksen valmistelua on laadittu tamperelaisten hyvinvoinnin tilaa kuvaava Power BI -tietonäkymä, jota päivitetään vuosittain. Tietonäkymä tarjoaa tietoa tamperelaisten hyvinvoinnin tilasta ja se löytyy kaupungin internet-sivuilta. Hyvinvointikertomus ja tietonäkymä perustuvat useista tietolähteistä koottuun tietoon. Hyvinvointitiedosta merkittävä osa on tamperelaisilta asukkailta saatua kokemustietoa, jota kerätään muun muassa kahden vuoden välein toistettavilla kaupungin hyvinvointikyselyllä ja kansallisella kouluterveyskyselyllä. Lisäksi hyödynnetään esimerkiksi tilastokeskuksen ja muiden tilastojen hyvinvointia kuvaavia tietoja.

Hyvinvointikertomuksen mukaan tamperelaiset voivat keskimäärin hyvin, mutta terveyserot ja mielenterveyden haasteet eivät kuitenkaan ole vähentyneet. Lapset ja nuoret korostavat hyvinvointia tukevinasiaina erityisesti perhettä, ystäviä ja harrastuksia. Myös ympäristöllä, kuten kodin lähellä olevilla toiminnoilla ja palveluilla sekä luontoympäristöllä, on heidän mielestään suuri merkitys hyvinvoinnille. Suurin osa lapsista ja nuorista kokee olonsa hyväksi koulussa. Yksinäisyyden kokeminen on kuitenkin yleistä ja kokemukset lisääntyvät iän myötä. Valtaosa tamperelaisista 18–28-vuotiaista nuorista aikuisista on tyytyväisiä elämäänsä ja lähes jokainen harrastaa jotakin viikoittain. Nuorten

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

aikuisten mielenterveyden haasteet ja psyykkinen kuormittuneisuus ovat koronan jälkeen hiukan vähentyneet. Kuitenkin noin neljäsosa nuorista aikuisista kokee Tamperelaisten hyvinvointikyselyn mukaan merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta.

Aikuiset 29–64-vuotiaat voivat pääosin hyvin ja kokevat elämänlaatunsa hyväksi. Kulttuuritoimintaan osallistuu säännöllisesti 30 prosenttia ikäryhmästä ja kulttuurin koetaan parantavan omaa hyvinvointia ja elämänlaatua. Työ ja työelämään kiinnittyminen on tärkein osallisuuden kokemukseen vaikuttava tekijä aikuisilla. Työllisyys on merkittävä tekijä hyvinvoinnin kokemuksessa ja monet hyvinvointia heikentävät asiat kytkeytyvät työttömyyteen. Tamperelaisten aikuisten ikäryhmistä 65–74-vuotiaat voivat parhaiten. Suurin osa kokee elämänlaatunsa hyväksi ja kokemus terveydentilasta on parantunut. Työurat ovat pidentyneet ja joka viidennellä on palkkatuloja. Maksuton uimahalli päiväaikaan on lisännyt ikäryhmän liikkumista mutta erityisesti lihaskuntoa ja tasapainoa harjoitetaan edelleen liian vähän. Suurin osa on tyytyväisiä asumisolosuhteisiinsa ja kokee asuinalueensa turvalliseksi. Turvallisuustilanne ei ole merkittävästi muuttunut, mutta turvattomuuden tunne on kasvanut.

Yli 75-vuotiaiden ikäryhmään kuuluvista suurin osa kokee elämänlaatunsa hyväksi ja elämänsä merkitykselliseksi. Kokemus terveydentilasta on heikompi kuin väestössä keskimäärin, tosin hyvinvointierot ovat ikäryhmän sisällä suuria, ja osa ikäryhmästä on hyvinkin toimintakykyisiä ja aktiivisia. Kulttuuripalveluita käytetään ikäryhmässä kaikkein vähiten. Suurin osa ikäryhmästä asuu kotona ja on tyytyväisiä asumisolosuhteisiinsa. Yli puolet ikäryhmästä asuu yksin. Yksin asuminen yhdistettynä toimintakyvyn ja terveyden heikkenemiseen on riski yksinäisyyden kokemukselle sekä taloudelliselle toimeentulolle.

Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus piirtää kuvaa hyvinvointierojen kasvusta ja hyvinvoinnin lisääntyvästä polarisaatiosta. Aukkaiden hyvinvoinnissa on havaittavissa yhä suurempia eroja. Tamperelaisten hyvinvointikyselyyn 2025 saatiin lähes 4 000 vastausta, joista suurin osa eli 76 prosenttia kertoi elämänlaatunsa olevan hyvä. Kuitenkin lasten ja nuorten hyvinvoinnissa eri kulttuuritaustaisten lasten ja nuorten syrjäytymiskokemukset ovat yleisiä, ja sukupuolten väliset erot näkyvät kouluterveyskyselyn tuloksissa. Mielenterveyden haasteet ovat yleisiä kaikissa ikäryhmissä, erityisesti lasten ja nuorten keskuudessa. Myös aikuisten psyykkinen kuormittuneisuus nousee esiin. Yksinäisyys on merkittävä ongelma, joka koskettaa kaikkia ikäryhmiä.

Hyvinvointierojen kasvu näkyy myös toimeentulossa, minkä vuoksi osa saattaa joutua tinkimään perustarpeista, kuten ruoasta ja terveydenhuollosta. Pienituloisuusaste on Tampereella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Pienituloisten osuus Tampereen väestöstä on viime vuosina pysynyt lähes ennallaan, tosin väestön kasvaessa pienituloisten määrä lisääntyy tasaisesti. Myös asunnottomuus on kasvanut merkittävästi kaikissa ryhmissä ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

pitkäaikaisasunnottomien määrä on lähes kolminkertaistunut vuoden aikana. Liikkumattomuus ja ylipaino ovat merkittäviä haasteita, erityisesti nuorten ja aikuisten keskuudessa. Joillakin on mahdollisuus harrastaa ja osallistua yhteisön toimintaan, kun taas toiset kokevat yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Hyvinvoinnin polarisaation lisääntyessä hyvinvoinnin ääripäät korostuvat entisestään, jolloin hyvinvoivat ihmiset voivat entistä paremmin, kun taas heikommassa asemassa olevien tilanne huononee. Näihin ilmiöihin puuttuminen ja hyvinvointierojen kaventaminen ovat keskeisiä teemoja tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa. Huomiota tulee kiinnittää myös tulevaisuuspuheeseen ja etenkin lasten ja nuorten toiveikkuuden vahvistamiseen sekä hyvien asioiden huomaamiseen.

Tiedoksi

Tarja Puskala, Jaana Ylänen, Hanna Karojärvi

Liitteet

- 1 Kh 5.5.2025 Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2025
- 2 Kh 5.5.2025 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025, raportointi
- 3 Kh 5.5.2025 Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2021–2025, toteuma

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§187

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)